

Vezetői elképzelés - középtávú szakmai koncepció

A Ludwig Múzeum - Kortárs Művészeti Múzeum helye az országos és nemzetközi múzeumi térképen

1989-os alapításakor az alapító Peter és Irene Ludwig a magyarországi Ludwig Múzeum feladatát az alábbiak szerint határozták meg:

„A budapesti Ludwig Múzeum szolgálja a közép európai művészeti párbeszédet és a kontinens valamint a tengeren túli művészet szembesítését. ... Ezzel a múzeummal nyílik lehetőség egy kortárs művészeti múzeum megalapítására és fejlesztésére.”

(A Ludwig Alapítvány honlapján található alapító okiratból.)

(Das Ludwig Museum Budapest soll einen mitteleuropäischen künstlerischen Dialog führen und der Konfrontation mit der Kunst aus Übersee dienen. ... Viel wichtiger ist jener ideeller Wert, verbunden mit der auf dieser Weise für Ungarn eröffneten Möglichkeiten ein Museum für zeitgenössische Kunst zu etablieren und weiter zu entwickeln)

A Ludwig Múzeum budapesti hivatalos alapításával és megnyitásával olyan kortárs művészeti fórum jött létre, mely felvállaltan integratív szerepet kívánt betölteni a középkelet európai kortárs művészeti életben, s mint ilyen, elsőként definiálódott ebben a régióban. A közép-európai, azaz a volt szocialista országok művészetének vizsgálata, feldolgozása és bemutatása azóta is a múzeum jellegzetes profilja, mely meghatározza a tevékenységét. A magyar múzeumi rendszerben elsőként kerültek múzeumi tulajdonba az egyetemes kortárs művészetet emblematikusan képviselő művek. Elsőként nyílt lehetőség arra, hogy a magyar neoavantgard első és második generációja, valamint a transzavantgard jeles magyar képviselői, a rendszerváltás előtti progresszív tendenciák nemzetközi kontextusban kerüljenek állandó kiállítás formájában bemutatásra. Az ajándékba és letétbe helyezett külföldi alkotások szakmai jelentőségükből a mai napig nem vesztek.

A Ludwig Múzeum - Kortárs Művészeti Múzeum alapításával potenciális lehetőség nyílt egy markáns profilú gyűjteményezési tevékenység kialakítására, melyet kiemelten a Szépművészeti Múzeum - Magyar Nemzeti Galéria és a vidéki kortárs gyűjteménnyel rendelkező múzeumok hálózatában kell mind a mai napig kezelnünk.

A Ludwig Múzeum - Kortárs Művészeti Múzeum gyűjteménye – letéti vagy leltározott saját tulajdont képező alkotásai - messzemenőig alkalmas arra, hogy a kortárs művészettörténet-írás fejezeteinek újragondolását kiállítások formájában lehetővé tegye; valamint kiváló és bázis értékű lehetőség a modern művészet átfogó muzeológiai gyűjteményezési és fejlesztési szempontjainak perspektivikus szakmai megvalósítására.

A Ludwig Múzeum eddigi integratív szerepvállalása a kortárs magyar művészeti életben módosulhat a markánsabb pozíció vállalással, akár a hazai, akár a nemzetközi hálózatban. Ezt indokolja a hazai művészeti intézményi hálózat széleskörű differenciálódása. Gondolok itt olyan átalakulási folyamatokra, melyek az elmúlt néhány évben erőteljesen átírták a hazai

művészeti hálózat profilját. (Múcsarnok, MNG - Szépművészeti Múzeum kortárs művészet felé fordulása, magas színvonalon működő non profit és kereskedelmi galériák kortárs művészeti tevékenysége és nem kevésbé a vidéki múzeumok kortárs művészettel foglalkozó programjai stb). A globalizációs trendek tükrében érdekes megfigyelni, hogy a globális és lokális érdekek diskurzusa, új artikulációja hogyan serkenti az intézményeket feladataik folyamatos megújítására. Tehát ha azt vesszük alapul, hogy a kortárs magyar művészetnek rangos és magas szakmai színvonalon működő helyszínei vannak, akkor a Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum erőteljesebben fordulhat a nemzetközi színtér felé a kortárs magyar művészet integrálásának szándékával, és az elkövetkezendő öt évben letéteményese lehet annak a közép-kelet európai kortárs művészetnek, mely geopolitikailag több, mint a volt szocialista országok művészete.

A múzeum tárgya - a művészet tárgya

A korszerű modern művészeti múzeumok feladatának kérdése alapvetően a kortárs képzőművészet paradigmaváltását követően került a szakmai elemzés homlokterébe. A kortárs művészet fogalmazta meg először, hogy tárgya kritikai elemzésre szorul és ennek következtében az addig érvényes múzeumi ill. intézményi reprezentáció ennek a kritikai alapokon létrejött tárgynak nem biztosítja a megfelelő közeget (1965-1975).

Számos konferencia, publikáció foglalkozott és foglalkozik a mai napig a korszerű múzeum feladatainak problémájával. Nem véletlen, hogy nincs lezárt, hosszú időre érvényes recept, mert a kultúra és a társadalom változásai (tanulási értékrendek alakulása, változása, stb.) a múzeum esztétikai és etikai feladatai mellett számon kérik a módszertani frissességet, intézményi kommunikációt. A múzeummal kapcsolatos elvárások a látogatók magatartásának tükrében vizsgálható folyamatok, amelyeknek kiszolgálásához, az ún. „közönségbarát” múzeum struktúrájának kialakításához e magatartásfajták ismerete gyakorlati segítséget nyújthat.

A Ludwig Múzeum egyik célkitűzésének azt tartom, hogy a *jelen* körülményei között, azokhoz igazodva definiálja újra önmagát, keresse meg helyét és releváns kapcsolódási pontjait az őt körülvevő kulturális-társadalmi közegehez.

A múzeumnak tükröznie kell a vizuális művészetek terén lezajlott átstrukturálódást: szólnia a képzőművészetre ható társtudományok előtérbe kerüléséről, új (kultúr-antropológiai, szociológiai, természettudományi és történetiséget elemző, stb.) szempontú megközelítések felkarolásáról, a tudományágak határterületeinek összekapcsolódásáról - a kiállítási gyakorlat és az elvi hozzáállás tükrében.

Az eddigi elmondottak alapján intézményi szinten rendkívül fontos és időszerű egy felelősségteljes belső szakmai tapasztalatokon és külső, elméleti kérdésfelvetéseken alapuló vita kialakítása, mely feltehetően magával vonja egy új szellemi közeg kialakulását, differenciálja az adott múzeumi feladatköröket és biztosítja az elvárásoknak megfelelő munkát, harmonikusan alakítja át a meglévő múzeumi struktúrát

A nyitott és a szolgáltató múzeum a kortárs művészeti múzeumok esetében

Korszakunk egyik legnagyobb kihívása a kortárs művészet korszerű megjelenítése, azaz a vizuális művészetek intézményrendszerében – az állami és magánszféra, támogatott és ad hoc kialakuló alternatív helyszínek hálózatában - a múzeum saját adekvát feladatának és szerepének meghatározása, a múzeum, mint fórum a korszak nyelvére hangolva, muzeológiai koncepciójának és stratégiájának folyamatos alakítása. Egy múzeum, melynek tárgya a kortárs művészet, sokkal könnyebben képes mind a konstans, mind pedig a változó komponenseit az aktuális művészeti adottságok alapján alakítani. (Konstans alatt a muzeológia által igényelt műfaji csoportosításokat értem - ennek példája, az évtizedeken keresztül „dokumentációs” anyagba sorolt akció-művészetről készült fotók, melyek mára önálló műfajként komoly értéket képezve önálló tárgycsoportként jelennek meg; változó komponens pedig a kiállítási interpretációhoz alkalmazott módszerek.) A múzeumban „megjelenő” közvetítő forma, a művészetelméleti, és a művészet percepciójára kialakított módszerek kölcsönhatásukban és önállóan technikáikban arra irányulnak, hogy minél átfogóbb módon a kortárs művészet lényegét mutathassák be, a közvetítés nyelvezetében korszaknak megfelelő taktikákat alkalmazzanak, a nyílt struktúrájú befogadói kompetenciákat célozzák meg. A kortárs művészet elemzéséhez és közvetítéséhez alkalmazott technikák és módszerek az elmúlt húsz évben hatalmasat fejlődtek. Az alkotási folyamatok sokrétegűsége és interdiszciplinaritása rámutatott arra, hogy a határokon és műfajokon átnyúló gondolkodás elengedhetetlen része a művészetelméleti gondolkodásnak, a művészet értékelés és elemzés módszerének. A Ludwig Múzeum a nemzetközi gyűjteményéből adódóan kivételezett múzeumi és művészettörténeti helyzetben van, és ezzel folyamatosan lehetőséget biztosít a törvényszerűen és időszerűen szükséges művészeti pozíciók újragondolására. Az egyetemes és kortárs magyar művészet együttes megjelenése nem csak a folyamatosan keresett nemzetközi kontextus megteremtésének a bázisát, hanem a hasonlóságok – és hasonulások mibenlétét teheti vizsgálata tárgyává, és nemzetközi kutatásokkal összekapcsolva, lehetőséget nyújt művészeti releváns pozíciók át- és újraértékelésére. A művészeti korszakok és az intézmény feladatainak kutatása, a korszak elvárásainak megfelelő pozicionálása komparatív személet alapján, de új módszertani tematikák megnevezésével történhet az elkövetkezendő öt évben.

A fenntarthatóság kérdése a múzeumokra vetítve napjaink egyik legfontosabb problémája, mely csak átvitt értelemben ökológiai szintű kérdés. Valójában nagyon racionálisan a téma jellegének megfelelően fogalmazható meg a fenntarthatóság gyakorlati megvalósíthatósága. A múzeumra kivetítve a téma (kortárs művészeti múzeum) immanens komponenseit kell

vizsgálni: a muzeológiai kitételeket, a művészetközvetítési kihívásokat (stratégiákat) és a mindkettőt megalapozó szolgáló tudományos kutatásokat.

A kortárs művészeti múzeumok gyökeresen különböznek a más tematikájú múzeumoktól. Tárgyuk - a korszak még nem konvencionális értékei – ugyanis folyamatosan fejlődik és változik, ezáltal naponta újrafogalmazandó feladatok elé állítva az intézményt. Mely, ha jól végzi a dolgát, észrevétlenül építi be az új értékeket a kulturális közéletbe – azaz, ha sikeres, mozgása láthatatlan, de gyorsan evidenciává alakul (kiállítás kommunikáció és múzeumpedagógia szoros összhangja).

Érdeemes tudatosítani, hogy a kortárs művészeti múzeumok feladata az új értékek megteremtése és azok átvitele -transzformációja, múzeumi kommunikációs közvetítése – nem csak a szakma, hanem akár a mindennapjainkba is. (Az első jelentős kijelentés Walter Benjamin dilemmája volt a reprodukált kép hovatartozását illetően. A strukturalista és szemiotikai alapú művészet-elemzések révén viszont hajlamosak voltunk egy parttalan művészeti értékrend kialakítására). Tehát, ha a modern művészet muzeológiai feladataira akarunk választ kapni, a tradicionális feladatrend érvényben marad, de annak tartalmi feladatai elméleti, művészetfilozófiai szinten is a kortárs művészet produktumaiból adódó problémafelvetésekkel bővíthetnek.

A kortárs művészet muzeológiai feladatait a Ludwig Múzeumban az alábbi csoportokban látom megvalósulni:

Kortárs művészeti muzeológia - gyűjteményezés

A kortárs művészet korszerű muzeológiájának egyik lényegi alapköve a gyűjteményezés, de már messze higgadtabban állnak a muzeológusok a beszerzésekhez, mint korábban. (A raktár véges mivolta ma gyakran nehéz tapasztalatként vet gátat az élvezhető múzeumi munkának). A gyűjteményezés irányulhat a legújabb tendenciák gyűjtésére, főként fiatal alkotók még kedvezményes összegekért megszerezhető alkotásaira, ám nem kevésbé fontos szempont a művészettörténetileg jelentős műcsoportok vagy jelentős alkotók egy-egy reprezentatív-emblematikus művének megszerzése.

Ahogy azt az alapítók rögzítették: a budapesti Ludwig Múzeum feladata a közép-európai kortárs művészet gyűjteményezése és kiállítási tevékenysége. A gyűjteményezés az elmúlt időszakban az alapítók által meghatározott földrajzi/politikai régió művészetére fókuszált, azaz a volt szocialista országok kortárs műveinek gyűjtését kezdeményezte, a Baltikumtól Szlovéniáig. Több nyitott, fejleszthető műcsoport került így be a gyűjteménybe, amelyek tovább építése ezután is szükséges. Felül kell vizsgálni, melyek azok a még szabadon lévő és feldolgozatlan, a klasszikusnak számító neoavantgárd generációhoz sorolható műcsoportok, amelyek megfizethető áron elérhetők, és fejleszthetik a múzeum gyűjteményét. A volt Jugoszlávia és Csehszlovákia konceptuális művészete pl. igen jól reprezentált, de nincs jelen a

volt NDK konceptuális és pop art művészete, ahogy a román akcióművészet sem. A budapesti Ludwig Múzeumban található ugyan osztrák alkotók, de alulreprezentáltak. Pedig megítélésem szerint ez egy rendkívül fontos terület, és a közeljövőben lehetőséget kell teremteni a kortárs osztrák alkotók, kiemelten a ma 35-50 éves korosztályhoz tartozók, a bécsi és a linzi kör műveinek gyűjtéséhez – melyek ma ismét elérhető áron megszerezhetőek. Az osztrák művészet fontos sarokpontja lehet a múzeum állandó kiállításának is, a hiányzó 90-es és a 2000-es évek tendenciái, a posztkonceptuális művészet nagyon lényeges szegmense pótolandó.

A művészeti élet vezető régiói, városokhoz köthető csoportosulásai ~~azért ettől függetlenül~~ megjelenhetnek a Ludwig Múzeum kiállítási programjában (Keleti és Nyugati Part Amerika, Lipcsei iskola, Aix en Provence, Karlsruhe mediális művészet). A gyűjteménybe viszont ezekből a művészeti iskolákból érdemben alig kerültek be művek, ha igen, akkor többnyire ajándékozás útján, vagy a bécsi székhelyű Ludwig Alapítvány vásárlási támogatásával. A kortárs brit művészet jelenleg megfizethetetlen, de bizonyos műfajok megszerezhetőek az osztrák, német és a francia fiatal generáció alkotásai közül. A Ludwig Múzeum gyűjteményének alaposabb ismeretében lehet – és szabad - meghatározni, hogy a felvetett irány megfelelő-e, reális áron elérhető, és ténylegesen milyen többletet lehet ezzel a múzeum számára biztosítani.

Kortárs művészeti muzeológia - Állandó kiállítás - Interaktív kiegészítések

A múzeum jelenlegi állandó kiállítása keveset mutat fel a vizuális művészetek terén lezajlott koncepcionális átstrukturálódásból: a társtudományok előtérbe kerüléséről, az új (kultur-antropológiai, szociológiai, természettudományos, pszichológiai stb.) szempontú megközelítések felkarolásáról, a tudományágak határterületeinek összekapcsolódásáról. A korszerű kiállítási gyakorlat nem csak a kortárs művészeti tárlatok esetén meríthet sokat a kortárs művészet tárgymegközelítési technikáiból, és nem csak az elvi hozzáállás tükrében. Az új állandó kiállításban kiemelt fejezetet kapnának a rendszerváltás előtti progresszív tendenciák. Külön fejezetben megmutatnánk a korszak kultúrtörténeti eseményeit, politikai körülményekkel szembemenő, társművészeti progressziót. Ezt egy külön, művészek által megfogalmazott multimédia installációval lehet bővíteni a kiállítással párhuzamosan működő vetítőteremben. Az ilyen alátámasztó eljárást ki lehet terjeszteni a külföldi anyagok bemutatásánál is. A magyar kortárs művészet esetében hangsúlyosabb szerepet kapnának az iskolák, csoportosulások szerinti bemutatók. (Az 1960-as, 70-es évek nagyon fontos, de gyakran átértékelt csoportosulásai: Iparterv, Pécsi Műhely, Balatonboglár, Rózsa presszó stb.)

Az állandó kiállításban alkalmazhatók időszakos elemek is, azaz tartós kölcsönzések. A Pécsi Műhelytől pl. alig található alkotás a gyűjteményben, ugyanakkor rendkívül időszerű lenne a budapesti köztudatban is tudatosítani ennek a csoportnak a jelentőségét. A 80-as évekből az Új szenzibilitás alkotói igen gazdagon reprezentáltak a gyűjteményben, a korszak több fontos

kezdeményezése, művészeti alternatív „intézményei” viszont, mint az Újlakcsoport, vagy a Blokk Csoport, nincsenek, vagy alig vannak jelen. Természetesen a csoportra jellemző intervenciós munkáikat csakis dokumentáció formájában lehet bemutatni, Újra lehet fogalmazni azonban, mert létezik a szükséges időtávlat, a 90-es évek alakulását. (Az arte povera hatásait, az intermediális és a művész szerepét megfogalmazó tendenciákat)

Az állandó kiállítás ma már elengedhetetlen elemei a kísérő filmek, dokumentumok, kultúrtörténeti adalékok, képes dokumentációk. Ennek megjelenítési formája a már említett „média szalon” vagy media lounge. Az új állandó kiállításhoz ezeket feltétlenül csatlakoztatnám.

Kortárs művészeti muzeológia - Kiállítási tevékenység - Időszakos kiállítások

Az utóbbi évtizedben végbement művészeti és művészetszemléleti paradigmaváltás kihatással volt a művészet-befogadói szokásokra, ezért a múzeumok kiemelten kiállítási tevékenységükkel igyekeztek a látogatói igényeknek megfelelni. Szakmai felkészültség és anyagi lehetőségek tükrében igen széles skálán helyezhetők el az utóbbi években megvalósult kis- és nagy kiállítások, akár az itthoni, akár a külföldi szinten. Az ún. blockbuster, azaz kasszasiker kiállítások sikerei az általuk kezdeményezett új kommunikációs technikáknak köszönhetően kerültek hangsúlyosan a széles köztudatba, és mint ilyen, a múzeumi kommunikáció fejlesztésében úttörő szerepük lett. Fontos szerepet töltöttek be a múzeumlátogatási szokásokat érintően is. Szerepük volt ugyanakkor a művészettörténeti értékrend alakulásában, gondolok itt a nagy életművek új kutatási eredményeinek bemutatására, amivel az eddig lezártak és ismertnek vélt munkásságok új megvilágításba kerültek. Bizonyított, hogy kellő tudományossággal és érzékenységgel összeállított kiállítások időben és térben pontosan elhelyezve a kulturális szintér meghatározó tényezői, és az ország kulturális marketingjének meghatározó elemei.

Időszakos kiállítások keretében az alábbi kiállítások megrendezését látom a Ludwig Múzeumra szabottan fontosnak:

- Restanciánk van az 1970-es évek végén színre lépő művész generáció, a ma 60 éven felüli alkotók felé. Az érett életműveket a kortárs magyar művészettörténet írásban alig, vagy csak gyéren mutatta be. A magyar konceptuális festészet képviselőnek monografikus és csoportos kiállításnak megrendezése, lehetőség szerint nemzetközi idő, stílus és a művészeti koncepciók párhuzamába helyezve.
- A Hidegháború korszakának művészete. Az ismert művészettörténeti anyaghoz az utóbbi időben nagyon fontos, levéltári kutatások alapján készült publikációk jelentek meg. A német-német problematika a Ludwig gyűjtemény németországi intézményeiben jól képviselt, ezért talán egyszerűbb megoldás lehet a

kölcsönzésükre építve a hazai és a lengyel, cseh művekkel párhuzamba helyezni. (Amerikai alkotások bemutatását nem tartom túl valószínűnek, de a CIA művészeti politikáját dokumentációs anyagra is fel lehet szőni.)

- Folyamatosan figyelmet kell fordítani a fiatal nemzedék munkásságára, értékes pozíciókat adekvát kontextusban kisebb kiállítások keretében szükséges bemutatni.
- Fontos cél lehet a Ludwig Múzeumok hálózatával esetleg közös kiállítást kezdeményezni, amennyiben erre európai pályázatokból anyagi forrást lehet szervezni.
- A nemzetközi kiállítások tekintetében jelentősnek tartom a nemzeti kiállításokat. Hajlamosak vagyunk kisebb nemzetek nagyon értékes pozícióit figyelmen kívül hagyni, holott a korszellem párhuzamai a kisországok művészetében igen árnyaltan mutathatók be, gyakran új szellemi mezsgyét megnyitva az alkotásokon keresztül. Ilyen nemzeti jellegű kiállítást szeretnék osztrák és olasz alkotók munkáiból, valamint a déli szláv országok, Macedónia, Szerbia és Koszovó művészetéből is szervezni.

Összefoglalva az alábbi tipológia szerint csoportosítanám a kiállításokat:

- Magyar alkotók monografikus kiállításai művészettörténeti és elméleti feldolgozásban
- Nemzetközi kiállítások, melyek kiemelt figyelmet szentelnek az adott ország alkotóinak új pozícióira
- Tematikus kiállítások, nemzetközi részvétellel
- Kultúrtörténeti kiállítások, művészet és tudomány, művészet és más diszciplína találkozásai a kortárs képzőművészet megfogalmazásában, interdiszciplináris felépítésben
- Pályázati kiállítások, rövid időtartammal, amelyen képzőművészek legújabb alkotásaikat mutathatják be - Mint az „Egyhetes” kiállítások voltak a Múcsarnokban

Múzeumpedagógia

A kulturális kormányzat - nagyon helyesen - több évvel ezelőtt határozatban is megfogalmazta az intézmények felé azon elvárását, hogy a múzeumok vállaljanak közvetítő szerepet a művészet és a látogatók között. Az igényes kiállítás-rendezés több nézőpontú megközelítésben vezeti rá a nézőt a művek élményére. (Kísérő szövegek, a művészeti koncepciók és stratégiák leírása, a művész életrajzában betöltött helye.) Ma alapfeltétele a

kortárs művészeti kiállításoknak, hogy tárlatvezetésekkel, kiállítási foglalkozásokkal és múzeumpedagógiával közérthetővé tegye a művészetet, kiemelten a kortárs alkotásokat. Ez kiemelt szempont volt valamennyi vezetői időszakom alatt a mindenkori intézményben. Különösen a múzeumpedagógia foglalkozások által lehet tartós közönséget, látogatócsoportokat nyerni. Korosztályoknak megfelelően, a múzeumkommunikációs lehetőségek kellő alkalmazásával lehet és kell folyamatosan újratárgyalni, bemutatni és megszerettetni a kortárs művészetet. A mindenkori kiállításnak és korosztálynak megfelelően kialakított foglalkozások visszatérő látogatókat eredményeznek. Az iskolákkal kiépített kapcsolatok tartósan erősítik az intézmény hírnevét, a múzeum pedig részt vállal az aktív szabadidő eltöltés és igényes életmód fejlesztésében.

Kiemelt hangsúlyt szeretnék fektetni a felnőtt művészeti foglalkozásokra. A felnőtt ember ízlése zárt és konzervatív. A nyitottság megteremtéséhez nagyon eredményes a saját manuális aktivitását serkentő foglalkozásokon való részvétel. (Festenek, másolnak absztrakt, konstruktivista, informelles képeket.) A gyakorlati munka – szabadidő, relaxáció - felnőttek esetében hatékonyabb az elméleti képzésnél. Mivel a felnőtt látogatók erősen differenciált és kulturálisan eltérő előképzettséggel jönnek, több narratíva kerülhet be a mű interpretációjába, elnyomva a vizuális-esztétikai „közeget”. Ennek visszaépítéséhez, a siker központú vizuális-esztétikai felismeréshez kiváló módszerek léteznek. Ezek bevezetése –összehangolva a MÚPA egyéb rendezvényeivel - a célközönség tudatos megnyerése, felépítése a korszerű múzeum feladatához tartozik.

A kortárs művészettel foglalkozó múzeumpedagógia a szakág módszertanilag talán legszofisztikáltabb irányzata, mert a téma, azaz a kortárs művészet a mindenkori korszakra reflektáló nyelvezetében új elemei által szemantikailag még nem kódolt a nagyközönség számára. Ugyan akkor nem generáció-specifikus a kortárs művészet értéke. Ennél fogva módszertanilag valamennyi korosztály számára fel kell készülni az értelmezés segítésére.

Módszertani központként kezdeményezni szeretném a múzeumpszichológia oktatását, a MOKK irányításával. A múzeumpszichológia újonnan bevezetendő tantárgy, amely a látogatói szokásokat vizsgálja és azok fejlesztéséhez ad iránymutatást. Műfaj-specifikusan a kortárs művészetre koncentrálva az információk színessége és mértéke az, amely a mindenkori kiállításnál kialakítandó. Ahogy a könyveknél is megadjuk a megfelelő információmennyiséget egy mű fülszövegénél, úgy a szöveges bevezetéssel a kiállításoknál is az érdeklődés felkeltése az irányadó. Az oktatásban a percepció elméletek, színvizsgálatok és figyelemvizsgálatok módszertanát fektetnénk le, úgy, hogy a művészettörténeti adalék, a minőségi kritériumok a felismerés középpontjába kerüljenek. Ennek munkamenetét, programját és a tantárgy akkreditálását a MOKK társulásával kialakítanánk, és talán egy éven belül kivitelezhető lenne kurátorok és múzeumpedagógusok számára.

A Life long learning képzési koncepcióban a Ludwig Múzeum eddigi részvétele fontos előadások és vitaestek megszervezésében volt kiemelkedő. A fent említett gyakorlati foglalkozások bevezetése a egy általános értékű, de speciálisan a kortárs művészetre

vonatkozó program kidolgozását teszi szükségesszerűvé, melynek legfontosabb alapja a szakemberekkel történő andragógiai program tervezése.

A Ludwig Múzeum szakmai munkáját a kulturális kormányzat biztosítja. Ezért a kortárs művészeti muzeológia optimális esetben nagyobb kockázatot viselhet az egyetemes értékek meghatározásában, kísérletező lehet, és izgalmas felfedezéseket tehet. Vonatkozzék ez akár az újkori történelmi, vagy napjaink művészetére. Mentesen a kereskedelmi kényszertől – mert állami támogatás segíti - szakmai nyitottsága és elméleti felkészültsége mellett a Ludwignak kötelessége a felelősségteljes munka, amellyel az akár a rejtett értékű, akár a radikális, de magas értékű kortárs művészetet kellő szakmai felkészültséggel követi és támogatja. Következetes programokkal, hiteles koncepcióval, a kortárs művészet árnyalt megközelítésével és bemutatásával tehet a múzeum eleget küldetésének.

Az eddigi elmondottak alapján intézményi szinten rendkívül fontos és időszerű egy felelősségteljes belső szakmai tapasztalatokon és külső, elméleti kérdésvetéseken alapuló vita kialakítása, mely feltehetően magával vonja egy új szellemi közeg kialakulását, differenciálja az adott múzeumi feladatköröket és biztosítja az elvárásoknak megfelelő munkát, harmonikusan alakítja át a meglévő múzeumi struktúrát.

Egy államilag fenntartott intézmény kötelessége, hogy álláspontja, szakmai gondolkodása kellően nyitott legyen ahhoz, hogy érzékenyen és szakszerűen tudjon reagálni a művészeti élet és a befogadó közönség/művész mátrixában működő elvárásoknak. Ez lehetővé teszi mind a kutatómunkával előkészített kiállítások, mind pedig az átvett, vagy csereprogramban létrejött kiállítások megrendezését. Hiteles szakmai tevékenységével nem szorul „bulvárosított” kiállítások megrendezésére. Meggyőződésem, hogy a jól előkészített, szakmailag alaposan kidolgozott tárlatok a közönség igényeit serkentik és elvárásukkal a múzeum tevékenységét igazolják vissza.

Együttműködés a MÜPÁVAL

A Ludwig Múzeum és a Művészetek Palotája koncepcionálisan a kulturális közvetíthetőség miatt került egy épületbe, egy korszerű építészeti elgondolás okán. A MÜPA rendkívül színvonalas szakmai programjával az országimázs része, ebből a múzeumnak sok előnye van. A két intézmény műfaja viszont eltérő, mindkét intézmény autonóm művészeti ágat képvisel és ennél fogva nagyon érzékenyen lehet csak a kapcsolódási pontokat kijelölni, amennyiben tartalmában keressük a rokonságot. A performatív művészetek területén látok bizonyos lehetőségeket, de ezt a MÜPA szakmai vezetésével és a programstruktúrájához igazodva lehet kialakítani. Inkább a közönség kiszolgálása az, ami közös és jelenleg is jól működik a két intézmény között. A MÜPA nyitvatartási rendje, vagy az iskolákkal való kapcsolat lehet egymáshoz igazítási pont. (Hosszabb nyitva tartás, VIP vendégek speciális tárlatvezetése, programfüzetben való megjelenés

Baráti kör

Hazánkban még messze nem valósult meg olyan mértékben, mint a történelmi kontinuitásban lévő nemzetek esetében a Baráti Körök hagyománya. Annál több energiát kell ebbe fektetni, és mint a frontemberek szakszerű felkészítése a látogatók fogadására, ugyan úgy kiemelt figyelmet élvez a baráti körök ápolása. Ők az elsődleges fórum, akik véleményükkel, benyomásaikkal baráti-ismerősi körökhöz juttatják az intézményről szóló információkat. Segítik a múzeum/intézmény hírnevének öregbítését, de főképp a kortárs művészet széles rétegekhez való eljutását. Számukra különleges eseményeket, szokatlan, ünnepélyes időpontban megvalósuló vezetéseket-beszélgetéseket lehet tartani, bizonyítani, hogy a kortárs művészet is érthető. A Baráti Kör ápolása marketing stratégiai szempontból is fontos. A Ludwig Múzeum jelenlegi baráti körébe igyekeznénk újabb tagokat, művészetpártolókat felvenni, ill. kiterjeszteni külföldi kapcsolatokra.

Gazdálkodás

Az alulfinanszírozott közgyűjtemények és művészeti intézmények a közeljövőben sem számíthatnak kiemelkedő mértékű fenntartói finanszírozásra. Az intézményeknek az állami támogatás kiegészítéseként sokkal nagyobb százalékban kell megkeresni bevételeiket mint korábban, a gazdasági recesszió előtt, amennyiben finanszírozhatóvá akarják tenni programjaikat. Évente általában egy, maximum két kiállítást lehet széles körben meghirdetni, annak átfogó reklámot és információs folyamat biztosítani, és ennek megfelelően támogatókat is megnyerni.

Bankok, melyek politikájában a fiatal generáció tanulásának támogatása szerepel, szívesen adnak fiatal képzőművészek számára díjakat. Ebből az intézménynek közvetve van haszna, de nagyon fontos szempont az intézményre nézve is, hogy patronálhatta az alkotó művét. Kutatásainkat nemzetközi szintre kell emelni, melyhez uniós források szükségesek.

Összefoglalva a következő öt év feladatait az alábbiakban látom:

1. *Rövid távú feladatok*- A Ludwig Alapítvány gyűjteményre vonatkozó és intézményi-fenntartói vállalásának, jogi elvárásainak tisztázása, a szükséges lépések megtétele.
2. Célközönség bővítése – látogatói preferenciák felmérése, múzeumi kommunikáció ez irányba menő fejlesztése; vidéki társintézményekkel közös kapcsolódási pontok kialakítása a kiállítások tervezése során.
3. Új állandó kiállítás kialakítása, a korszakok, elméleti munkásságok és kulturális párhuzamok multimedialis megjelenítése; az elit értékek közösségivé tétele új kommunikációs eszközök alkalmazása.
4. A kurátori képzésben a kortárs művészeti múzeumok muzeológiájára vonatkozó történelmi adalékok elemzése (mint tantárgy a kiállítás történet felajánlása)

5. A Life Long Learning programba a múzeumi andragógia szakágnak a felvétele, a program kiterjesztése gyakorlati foglalkozásokra.
6. Hosszabb távon: Az új múzeumi negyedben kialakítandó múzeum komplexum szakmai előkészítése, épület koncepció (terem és funkció program kidolgozása, feladat sorok meghatározása, folyamatok ütemezése, költségbecslése); szakmai koncepcionális elképzelésekhez a látogatói elvárások felmérése, a múzeumi feladat ehhez igazítása.

Amennyiben pályázatommal elnyerem a Ludwig Múzeum-Kortárs Művészeti Múzeum vezetői álláshelyét, úgy a legrövidebb úton a múzeumi munkatársakkal való együttműködésben lefektetjük a feladatok megvalósításnak ütemezését, a szükséges feladatokhoz a szakemberek bevonását.

Fabényi Julia
Pécs, 2013-04-07